

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми: **«ЛІНГВОСТИЛИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНОМОВНИХ
ПЕРЕКЛАДІВ Р. БЕРНСА»**

Виконала: студентка 2 курсу групи Ang1-
M19, спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) з
додатковою спеціальністю Середня освіта
«Мова і література (німецька)»

Равлінко Оксана Романівна

Керівник:

Галайбіда О.В., кандидат філологічних
наук, доцент кафедри англійської мови

Рецензент:

Трофименко А. О., кандидат педагогічних
наук, доцент, доцент кафедри іноземних
мов

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ Р. БЕРНСА	6
1.1. Художній переклад як прояв міжкультурної взаємодії	6
1.2. Естетична функція поетичного перекладу	11
1.3. Творча спадщина Р. Бернса та її переклади в Україні	19
Висновок до розділу	28
РОЗДІЛ 2. МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ РОБЕРТА БЕРНСА.....	30
2.1. Характерні риси ідіостилю Р. Бернса	30
2.2. Мовностилістичні особливості кантати Р. Бернса «Веселі жебраки» та їх передача в українських перекладах	34
2.3. Збереження мовностилістичних особливостей поезії Р. Бернса «Джон Ячмінь» у перекладах українською мовою	40
Висновок до розділу	48
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ФОНЕТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОЕЗІЙ Р. БЕРНСА У ПЕРЕКЛАДАХ.....	51
3.1. Збереження метрико-ритмічної структури поезії Р. Бернса в українському перекладі В. Мисика	51
3.2. Особливості метрико-ритмічної структури епітафії Р.Бернса “Epitaph on suicide” (1783) та її відтворення в українському перекладі В.Мисика....	55
3.3. Особливості метрико-ритмічної структури сатиричних творів Р. Бернса в українському перекладі (на прикладі вірша Р. Бернса «Verses to J. Rankine» в перекладі В. Мисика).	57
Висновок до розділу	62
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ЇХ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	75

ВСТУП

Переклад творів художньої літератури є важливим чинником міжкультурної комунікації. Цей переклад є інструментом культурного освоєння світу, розширення колективної пам'яті людства, чинником самої культури.

Проблеми художнього перекладу досліджували М. Алексєєв [1], Р. Зорівчак [23], В. Коптілов [26], Ю. Левін [31], М. Рильський [49], О. Чередниченко [64] та ін.

Детальний аналіз перекладів творів Бернса українською мовою був здійснений І.П. Симоненко [58], І.В. Корунець [28], О. Д. Нечипорук [41], Р. П. Зорівчак [23], Янусь Н. В. [70], Гриців Н. М., Стріха М. В. [60], Коптілов В. В., [26] Новікова М. О. [42], Савчин В. Р., [75]. Віталій і Олена Радчук та ін [47]. Вони вказують на безумовний вплив його творів на українську літературу і культуру загалом.

Попри це, відтворення лінгвостилістичних особливостей його творів в українських перекладах ще не було предметом окремого дослідження, що і зумовило **актуальність** нашої роботи.

Метою дослідження є визначення лінгвостилістичних особливостей поезії Р. Бернса та їх відтворення в українськомовних перекладах

Досягнення **мети** передбачає виконання завдань:

- визначити особливості художнього перекладу загалом і поетичного перекладу зокрема;
- проаналізувати поетичні твори Р. Бернса та виявити їхні лінгвостилістичні особливості;
- розглянути переклади поезії Р. Бернса українською мовою та визначити специфіку відтворення лексичних одиниць, стилістичних засобів і прийомів у перекладах Миколи Лукаша, Василя Мисика, Павла Грабовського.

Об'єктом дослідження є поезія Р. Бернса та її українськомовні переклади, зроблені І. Франком, П. Грабовським, М. Бажаном, О. Нечипорук, М. Лукашем, В. Мисиком.

Предметом дослідження є відтворення лінгвостилістичних засобів в українськомовних перекладах поезії Р. Бернса.

Методи дослідження обумовлені його завданнями і включають в себе наступні: метод порівняльного аналізу, на базі якого сформульовані спостереження щодо зібраного фактичного матеріалу; метод дескриптивного перекладацького аналізу для встановлення способів перекладу та умов їх застосування; описовий метод.

Наукова новизна роботи у виявленні відтворення лінгвостилістики поезії Бернса різними українськомовними перекладачами. Також новизна полягає у результатах узагальнень, адже враховано результати попередніх досліджень та систематизовано здобутки українських бернсознавців.

Теоретичне значення – теоретична значущість даної дослідницької роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані у дослідженнях пов'язаних з дослідженням творчості Р. Бернса, та перекладів його творчості, зокрема – поезії. Більше того, порівняльні приклади поезії можуть бути використані під час навчального процесу в школі на уроках світової літератури та англійської мови.

Практичне значення – матеріали даної роботи можна використовувати на заняттях з навчальної дисципліни, теорія і практика перекладу, стилістика англійської мови, у наукових дослідженнях студентів.

Апробація результатів дослідження: одержані дані та висновки у ході дослідження пройшли апробацію на студентських наукових конференціях: VIII Міжнародній студентській Інтернет-конференції «Англійська мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти», 1-7 квітня 2020 р., звітній науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2019-2020 навчальному році (Кам'янець-Подільський, квітень 2020 р.), I і II Міжнародній науково-практичній конференції «Мова

ВИСНОВКИ

Творчість Роберта Бернса мала виняткове значення для дальшого розвитку шотландської літератури і культури. Це своєрідне явище в історії національної поезії. Р. Бернс писав глибоко реалістичні, демократичні твори, в яких піддавав гострій критиці тогочасний суспільний лад, уславлював могутні перетворюючі сили рідного народу, відстоював його право на свободу і незалежність.

Поетичним творам Бернса властиві надзвичайна свіжість образів, влучність епітетів і порівнянь, лаконізм, динамічність, багатство мови. Чудовий знавець поетичного і пісенного шотландського фольклору, Бернс ніби синтезував у своїй творчості дві галузі – поезію і музику. Пісенним образам його лірики властива виняткова конкретність, багатогранність, особлива сила впливу на слухача. Значна кількість творів великого шотландця написана на мелодії давніх пісень рідного народу.

Поезія Роберта Бернса належить до саме таких літературних творів, які виражають особливі риси шотландського характеру, і людської душі в цілому. Це може послужити причиною постійно зростаючого інтересу, який вона породжує у серцях людей інших країн.

Найпопулярнішими серед українських перекладачів є поезії Бернса «John Barleycorn», «Scots Wha Hae», «My heart's in the Highlands», «For a' That and a' That», «O wert thou in the cauld blast» and «A red red Rose. Вони створюють образ Бернса як пристрасного лірика, справжнього патріота і людину незалежного розуму.

Словесний і музичний ритми в поезіях Бернса збігаються, взаємозбагачують і доповнюють один одного. Якщо слова конкретизують картини, образи, думки, то музика розкриває силу і глибину почуття, його логіку, вольові імпульси. Зливаючись зі словами, мелодія надає їм емоційного тлумачення і своєрідно коментує їх. Від безпосереднього зв'язку з музикою у творах Бернса пісенного жанру з'явилися хори, різного виду рефрени, паралелізми, ланцюгова побудова тощо. Поет вільно змінює ритми,

розміри навіть в межах одного твору. Його поезії багаті на алітерації, асонанси, сміливі рими.

Аналіз художніх особливостей поезії Роберта Бернса свідчить про те, що традиції народної і класичної шотландської поезії справили величезний вплив на формування і розвиток художнього стилю поета. Проте підхід Бернса до поетичної спадщини шотландського народу був творчим – поет підняв національну поезію на новий щабель, поглибив її зміст і удосконалив форму.

Роберт Бернс посилив властиві шотландській поезії демократичні тенденції, загострив соціальні мотиви і створив фактично новий для шотландської літератури жанр громадсько-політичної поезії. Любовну лірику він збагатив зображенням всієї складної гами людських почуттів і переживань, майстерністю психологічних характеристик. Визначне місце в його поезії посідають також твори сатиричного характеру.

Українське бернсознавство веде свій початок від Т. Г. Шевченка, який з геніальною прозорливістю оцінив творчість Роберта Бернса. Українську бернсіану започаткував Василь Кулик, маловідомий український поет з Полтавщини. У 1874 році була опублікована, Бернсова балада у перекладі В. Кулика "Іван Ячмінь". У 1896 році були надруковані переклади поезій Р. Бернса, зроблені відомим українським поетом В. Щуратом. У XIX ст. чимало зробили в справі дослідження і популяризації творчості Роберта Бернса на Україні Іван Франко і Павло Грабовський.

Аналіз перекладів Грабовського засвідчив, що, як правило, він зберігає зміст, ідею, головні поетичні образи першотворів. На перекладах Грабовського позначилася традиція травестійного перекладу творів зарубіжної класики, тобто вільного творчого переспіву з елементами українізації деталей. Специфічна українська лексика його перекладів з Бернса, фразеологія, етнографічно-побутові реалії переносять їх на український ґрунт. Перекладацька практика Грабовського свідчить про те, що для відтворення народності шотландських першотворів він звертається до

джерел українського фольклору.

Серед перекладів ХХ ст. найбільший внесок в українську бернсіану зробили Микола Лукаш та Василь Мисик. Вони познайомили українського читача з усією жанровою різноманітністю поезій англійського митця – від великих поем до епіграм.

Василь Мисик майстерно переклав твори Р. Бернса великої форми, які викривають соціальну несправедливість в суспільстві. В епіграмах, експромтах, епітафіях він відтворив Бернсову дошкульність, дотепність, у ліричних піснях – зберіг їх поетичність і душевність. Перекладач не тільки точно передав зміст першотворів, а й доніс до читача красу їх форми.

Лукашеві переклади Р. Бернса легко вирізняються з-поміж інших насамперед вільним, невимушеним звучанням, відсутністю всякої штучності, багатою, соковитою мовою. Глибоко знаючи український фольклор М. Лукаш легко знаходив паралелі і між відомими образами, сюжетами, взятими з української народнопісенної творчості та наявними у творах Роберта Бернса.

Перекладач черпає з українського фольклору образи, порівняння, звертання, майстерно знаходить відповідники, пересаджуючи таким чином фольклорну стихію Бернса на український ґрунт. Але така українізація деталей, що є складовою частиною перекладацького стилю М. Лукаша, надає творам виразного українського звучання, тому не завжди є доречною з національно-культурного погляду, оскільки вносить у твір чужий національний колорит, затемнюючи національну своєрідність оригіналу («Хлопець-верховинець», «Ой дівчино-бережанко»).

Дослідження перекладів поезії Р. Бернса Лукашем засвідчує, що перекладач проводить постійний цілеспрямований відбір мовних засобів, орієнтуючись при цьому на мовно-художні особливості оригіналу; послуговується величезним запасом лексичних, фразеологічних, синтаксичних, інтонаційних резервів української мови.

Аналізуючи відтворення фонетичних особливостей українськомовних перекладів робимо висновок, що всі елементи віршового твору тісно взаємопов'язані і це сприяє оформленню тексту як єдиного цілого. Більше того, слід сказати, що ритм та мелодика також поєднані між собою зв'язками підрядності.

Отже, ритмічні та мелодійні компоненти функціонують у структурі вірша не ізольовано, а у постійній взаємодії, створюючи єдиний ритмомелодійний комплекс. Отже, узагальнюючи наведені вище ознаки мелодики та ритму, неважко встановити, що спільною їх характеристикою є функціональний аспект, тобто – змістовно–емоційна роль. Враховуючи не тільки злиття, а й взаємодію змістовно–експресивних елементів у структурі віршового твору, розглядаємо комплексне поняття ритмомелодики як засіб увиразнення змістовно–експресивних акцентів вірша, що полягає у повторенні певних елементів у співвідносних рядах одного або різних рівнів у віршовому тексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев А. Я. Художественный образ и перевод / А. Я. Алексеев. – Вісник СумДУ. – 2006. – Том 1. – № 11 (95). – С. 126-130.
2. Андрієнко Т.П. Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність / Т.П. Андрієнко // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – С. 13–18.
3. Бахтин М. М. Вопрос о литературе и эстетике / М. М. Бахтин. – М. : Худож. лит., 1975. – 409 с.
4. Бергер П.Л. Культурная динамика глобализации / Питер Л. Бергер // Многоликая глобализация / под ред. П. Бергера и С. Хантингтона. – М., 2004. – С. 8–24.
5. Бернс Р. Дві українські інтерпретації балади «John Barleycorn» Роберта Бернса [Електронний ресурс] / Роберт Бернс – Режим доступу до ресурсу: https://m.studexpo.ru/175909/literatura/ukrayinski_interpretatsiyi_baladi_john_barleycorn_roberta_bernsa. (дата звернення: 03.04.2020).
6. Бернс Р. Вибране. Пісні та поеми/ пер. з англ. В. О. Мисика. Київ: Література і мистецтво, 1932. 125 с.
7. Бернс Р. РОБЕРТ БЕРНС — КОБЗАР ШОТЛАНДСЬКИЙ [Електронний ресурс] / Роберт Бернс – Режим доступу до ресурсу: <https://vsiknygy.net.ua/person/6073/>. (дата звернення: 17.11.2020).
8. Білякевич І. І., Дубініна А. Л., Мовно-стилістичні особливості кантати Р. Бернса «Веселі жебраки» та їх передача в українських перекладах. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20171121-movno-stilistichni-osoblivosti-kantati-r-bernsa-veseli-zhebraki-ta-yih-peredacha-v-ukrayinskih-perekladah> (дата звернення: 03.04.2020).
9. Брандес М. П. Предпереводческий анализ текста [для институтов и факультетов иностранных языков] : Учебное пособие / М. П. Брандес, В. И. Провоторов. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 224 с.

10. Брюсов В. Опыты по метрике и ритмике, по евфонии и созвучиям, по строфике и формам. Собрание сочинений Москва : Художеств. литература, 1975. Т. 6. 374 с.
11. Брюсов В. Я. Фиалки в тигле / В. Я. Брюсов // Весы, 1905. — № 7. — С. 9 – 17.
12. Гарбовский Н. К. Теория перевода [Учебник для студентов высших учебных заведений] / Н. К. Гарбовский. – М. : Издательство Московского университета, 2004. – 542 с.
13. Гончаров Б. П. Звуковая организация стиха и проблема рифмы. Москва : Наука, 1973. 274 с.
14. Горячкова А. В. Особенности изучения произведения инонациональной литературы в переводах и в сопоставлении со стихотворением на сходную тему (на примере баллады "Джон Ячменное Зерно" Р. Бернса). Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 1997. № 5-6. С. 21-24
15. Грабовський П. Вибрані твори в 2-х томах. Київ : Дніпро, 1985. Т. 1. 343 с.
16. Григор'єва Л. М. Погляди І. Франка на переклад та його перекладацька діяльність в аспекті ксенології. *Вісник Харківського державного університету. Актуальні проблеми теорії комунікації та викладання ін. мов.* Харків, 1997. № 390. С. 43–46.
17. Гриців Н. М. Творча особистість Василя Мисика як перекладача в контексті української культури ХХ сторіччя : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 20 с.
18. Дика Г. Как впервые прозвучал Роберт Бернс на украинском языке. *Художественный перевод и сравнительное литературоведение.* Пенза : Изд-во ПензГТУ, 2017. Вып. 7. С. 8–28.
19. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы / Д. Дюришин – М. : Наука, 1989. – 259 с.

20. Дюришин Д. Художественный перевод в межлитературном процессе / Д. Дюришин // Проблемы особых межлитературных общностей. (Под общей редакцией Д. Дюришина) – М. : Час, 1993. – 496 с.
21. Жирмунский В. М. Теория стиха. Москва : Советский писатель, 1975. 664 с.
22. Заботина Т. Е. Подход к интерпретации как к действованию / Т. Е. Заботина // Филологическая герменевтика и общая стилистика. – Тверь : ТГУ, 1992. – С. 54-65.
23. Зорівчак Р.П. Внесок Івана Франка в розвиток перекладознавчої думки в Україні // Франко І. – письменник, мислитель, громадянин. – Л., 1998. – С.41.
24. Кантата. *Wikipedia*: веб сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Кантата>. (дата звернення: 21.05.2020).
25. Клименко Л.В. Художній переклад як вид міжкультурної комунікації в контексті Євроінтеграції / Л.В. Клименко // Літературознавчі студії. – 2015. – Вип. 1 (1). – С. 228–235.
26. Коптилов В. И. вширь и вглубь / В. И. Коптилов // Мастерство перевода. – В.9. – М. : Книга, 1973. — 150 с.
27. Комиссаров В.К. Теория перевода / В.К. Комиссаров. – М. : Высшая школа, 1990. – 253 с.
28. Корунець М. Микола Лукаш як людина і перекладач. *Всесвіт*. 1999. № 11–12. С. 128-138.
29. Костецька О. П. Індивідуальне мовлення автора як об'єкт лінгвістики та підходи до його дослідження / О. П. Костецька // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія: Філологічна. –2014. – Вип. 49. – С. 196—199.
30. Левик В. В. О точности и верности / В. В. Левик // Перевод – средство взаимного сближения народов. – М. : Наука, 1987. – 184 с.

31. Левин Ю. Д. Русские переводчики XIX века и развитие художественного перевода / Ю. Д. Левин // Отв. ред. А. Н. Федоров. – М. : Наука, 1985. – 297 с.
32. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за реж. Волкова. А. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 476 с.
33. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковальова, В. І. Теремка. Київ : ВУ «Академія», 2007. 752 с.
34. Логвиненко О.М. Культура перекладу художнього твору: психологічний аспект / О. Логвиненко // Український інформаційний простір : науковий журнал Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв / гол. редактор М.С. Тимошик. – К., 2014. – Ч. 2. – С. 117–122.
35. Марач В. Прощання Макферсона. URL: <http://maysterni.com/publication.php?id=26169> (дата звернення: 10.02.2020).
36. Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М. : Московский Лицей, 1996. – 298 с.
37. Мисик В. Зустрічі. Статті. Нариси. Харків : Прапор, 1982. С. 5–19.
38. Мисик В. Планета: вибране / В. Мисик. – К. : Дніпро, 1977. – 423 с.
39. Москаленко М. Н. Тисячоліття. Поетичний переклад України / за ред. І. М. Римарук. Київ : Дніпро, 1995. 693 с.
40. Наливайко Д. С. Літературознавча імагологія. Предмет і стратегії. *Літературознавча компаративістика*. Київ : Поліграфічний центр "Фоліант", 2005. Вип. I. С. 27–44.
41. Нечипорук О. Д. Великий поет Шотландії: Роберт Бернс в українських перекладах та літературознавстві. Київ : Знання, 1973. 46 с.
42. Новикова М. Пригода з Робертом Бернсом. *Всесвіт. Перекладацькі студії*. Київ, 1989. № 1. С. 149–157.
43. Парпара А. Різдвяний гість бібліотеки [Електронний ресурс] / Анатолій Парпара – Режим доступу до ресурсу:

- <https://studylib.ru/doc/566654/arhiv-novostej---biblioteka-ukrainskoj-literatury>. (дата звернення: 10.02.2020).
44. Пиввуева Ю.В. Пособие по теории перевода / Ю.В. Пиввуева, Е.В. Двойнина. – М. : Филоматис, 2004. – 304 с.
45. Попович А. Проблемы художественного перевода / пер. с слов. И. А. Бернштайна, И. С. Чернявской. Москва : Высш. школа, 1980. 200 с.
46. Потебня А. А. Теоретическая поэтика / А. А. Потебня. – М. : Изд-во Наука, 1990. – 181 с.
47. Радчук В. Гармония и точность перевода. *Теорія і практика перекладу*. Київ : Вища школа, 1980. Вип 3. С. 10–19.
48. Радчук О. В. Опір оригіналу і метод тлумача: "Джон Андерсон" Р. Бернса в перекладах П. Грабовського, В. Мисика і М. Лукаша. *Філологічні трактати*. 2009. Т. 1, № 3-4. С. 104-109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2009_1_3-4_18 (дата звернення: 04.02.2020).
49. Рильський М. Т. Зібрання творів: у 20-ти томах / М. Т. Рильський. — Т. 16. — К. : Наук. думка, 1987. — С. 339—340.
50. Рудницький Я. Шевченкіяна на Заході: перше видання Шевченка на Заході з нагоди сторіччя 1859–1959. Вінніпег, 1959. 80 с.
51. Савчин В., наук. ред., Зорівчак Р., ред.-бібліогр. Домбровська Г., Лукаш Микола: бібліогр. покажчик – Львів : ВІД ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 356 с.
52. Савчин В. Микола Лукаш як перекладач Р. Бернса. *Іноземна філологія: Укр. наук. зб.* Львів, 1996. Вип. 109. С. 96–104.
53. Савчин В. Р. Відтворення авторських неологізмів у перекладах М. Лукаша. *Іноземна філологія: Укр. наук. зб.* Львів, 2001. Вип. 112. С. 324–325.
54. Савчин В. Р. З епістолярної спадщини Миколи Лукаша й Григорія Кочура. *Дивослово*. № 3. 2003. С. 11–14.

- 55.Савчин В. Р. Новаторство Миколи Лукаша в історії українського художнього перекладу : автореф. канд... філол. наук : 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2006. 30 с.
- 56.Сдобников В.В. Теория перевода / В.В. Сдобников, О.В. Петрова. – М. : Восток-Запад, 2007. – 448 с.
- 57.Сидоренко Г. К. Українське віршування від найдавніших часів до Шевченка. Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1972. 140 с.
- 58.Симоненко І. П. Роберт Бернс – народний поет Шотландії. Київ : Наук. Думка, 1959. 163 с.
- 59.Солодуб Ю.П. Теория и практика художественного перевода: учебное пособие для вузов / Ю. П. Солодуб, Ф. Б. Альбрехт, А. Ю. Кузнецов. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 296 с.
- 60.Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ : Факт. Наш час, 2006. 344 с.
- 61.Тюленев С. В. Теория перевода / С. В. Тюленев. – М. : Гардарики, 2004. – 204 с.
- 62.Чайковська Т.В. Труднощі художнього перекладу / Т.В. Чайковська // Сучасні наукові дослідження – 2006 : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 20–28 лютого 2006 р. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – С. 25.
- 63.Череватенко Л. Наш Лукаш. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 639 с.
- 64.Чередниченко О. Перекладацький доробок Григорія Кочура [Електронний ресурс] / Олександр Чередниченко – Режим доступу до ресурсу: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/578/41/>. (дата звернення: 17.11.2020).
- 65.Чередниченко А. И. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе / А. И. Чередниченко, П. А. Бех. – К. : КГУ, 1980. – 67 с.

66. Чернищенко В. Він. URL: <http://maysterni.com/user.php?id=370&t=1&rub=26> (дата звернення: 08.04.2020).
67. Шугай О. «Дивився з порога на зорі». До 80-річчя від дня народження В. Мисика. *Всесвіт*. 1987. № 7. С. 123–127.
68. Шулік С. Актуальні проблеми художнього перекладу / С. Шулік ; наук. кер. О.О. Жулавська // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 12–13 березня 2015 р. / редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. – Суми : СумДУ, 2015. – С. 141–143.
69. Эткинд Е. Г. Психопоетика / Е. Г. Эткинд. — Спб. : Искусство-СПБ, 2005. — 704 с.
70. Янусь Н. В. Рецепція Роберта Бернса в Україні, Росії та Польщі : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук : 10.01.05. «Порівняльне літературознавство». Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2006. 20 с.
71. Beller M. Joep L. *Imagology: a Handbook on the Literary Representation of National Characters*. Amsterdam, 2003. 700 p.
72. Benson J. J. *The True Adventures of John Steinbeck*. New York : The Viking Press, 1984. 1038 p.
73. Burns R. *The Twa Dogs*. URL: <http://www.robertburns.org/works/86.shtml>. (дата звернення: 14.03.2020).
74. Murray P. *The Reception of Robert Burns in Europe*. London : Bloomsbury, 2014. 348 p.
75. Savchyn V. *Robert Burns in Ukrainian: the Reproduction of the Cultural Other*. 2019. 257 p.
76. Venuti L. *The Translator's Invisibility: A history of translation* / Lawrence Venuti. London & New York: Routledge, 1995. – 480 p.
77. Wordsworth Poetry Library. *The Works of Robert Burns*, Wordsworth Edition. 1994. P. 388–390.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ЇХ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

1. Бернс Р. Джон Ячмінь [Електронний ресурс] / Роберт Бернс – Режим доступу до ресурсу: https://supermif.com/zar_liter/джон-ячмінь-роберт-бернс-скорочені-тв.html. (дата звернення: 17.11.2020).
2. Бернс Р. Вибране. Пісні та поеми / пер. з англ. В. О. Мисика. Київ : Література і мистецтво, 1932. 125 с.
3. Бернс Р. Поезії / пер. Миколи Лукаша та Василя Мисика. Київ : Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1965. 206 с.
4. Бернс Р. Вибране. Київ : Художня література, 1959. 254 с.
5. Грабовський П. Вибрані твори в 2-х томах. Київ: Дніпро, 1985. Т.1. 343 с.
6. Грабовський П. Старчача Гульня [Електронний ресурс] / Павло Грабовський – Режим доступу до ресурсу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Berns/Starchacha_hulnia.pdf?PHPSESSID=c62818b1b55dcdac422fe3aa8336fba1. (дата звернення: 17.11.2020).
7. Burns R. A Bard's Epitaph [Електронний ресурс] / Robert Burns. – 1786. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.english-poetry.ru/english/Роем.php?РоемId=1279>. (дата звернення: 17.11.2020).
8. Burns R. Handsome Nell [Електронний ресурс] / Robert Burns. – 1771. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.robertburns.org/works/1.shtml>. (дата звернення: 17.11.2020).
9. Burns R. My heart's in the Highlands [Електронний ресурс] / Robert Burns – Режим доступу до ресурсу: <https://stihi.ru/2003/03/17-692>. (дата звернення: 17.11.2020).
10. Burns R. The Jolly Beggars [Електронний ресурс] / Robert Burns – Режим доступу до ресурсу: <http://english-poetry.ru/РоемE.php?РоемId=6029>. (дата звернення: 17.11.2020).

11. Burns R. Third Epistle To J. Lapraik [Электронный ресурс] / Robert Burns. – 1785. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.robertburns.org/works/69.shtml>. (дата звернення: 17.11.2020).
12. Wikipedia. "Auld Lang Syne", Robert Burns [Электронный ресурс] / Wikipedia – Режим доступа до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/Auld_Lang_Syne. (дата звернення: 17.11.2020).